Waterschap Rijn en IJssel

INVESTERINGSVOORSTEL

Onderwerp:	Voorbereidingskrediet Verkenningsfase Dijkversterking Westervoort - Rha (48-2/48-3/49-2)
Aandachtsveldhouder:	ing. A.E.H. Looman
Informatie bij:	Basistaakmanager Waterveiligheid
Zaaknummer:	381232
Openbaarheid:	Openbaar
Bijlage(n):	

Programma:	Waterveiligheid
Projectnummer:	
Projectnaam:	Westervoort - Rha Dijkversterking HWBP
Beleidsprestatie:	Primaire waterkering die voldoet aan wettelijke normen (18,9 km)
Bruto krediet:	€1.500.000,-
Inkomsten:	€1.350.000,-
Netto krediet:	€150.000,-
Startmaand project:	september 2026
Eindmaand project:	december 2034

Advies Commissie Waterveiligheid en Watersysteem:
De commissie heeft het voorstel op 18 augustus jl. besproken. Er worden enkele verdiepende vragen gesteld over de fasering, samenvoeging van dit project en de programmering. Dit wordt nader geduid en toegelicht waarbij ook wordt gevraagd hoe het zit met trajecten die nu buiten de programmering vallen terwijl ze in een eerdere fase wel in beeld waren. Met deze aanpak wordt juist focus gelegd op de trajecten die de aandacht nodig hebben en de overige trajecten worden periodiek goed getoetst. De commissie adviseert het voorstel als hamerstuk te agenderen voor de vergadering van het algemeen bestuur.

Reactie college van dijkgraaf en heemraden:
Het voorstel wordt als hamerstuk geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur van 8 september a.s.

Advies

1. In te stemmen met het starten van de verkenningsfase van het HWBP dijkversterkingsproject Westervoort-Rha (Wes-Rha)
2. Besluiten een bruto voorbereidingskrediet ter grootte van € 1.500.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van de verkenningsfase van het HWBP-project Westervoort-Rha.

Inleiding

Dijken en andere waterkeringen moeten gedurende langere tijd hoge waterstanden kunnen keren om overstromingen te voorkomen. Op 1 januari 2017 is de nieuwe norm voor de primaire waterkeringen in werking getreden. Waterschappen zijn verplicht waterkeringen voor 2050 aan de wettelijke normen te laten voldoen.

De Omgevingswet bepaalt dat de veiligheid van alle primaire waterkeringen elke twaalf jaar moet worden beoordeeld. Het resultaat van de wettelijke beoordeling uit 2020 is dat (delen van) de dijktrajecten Westervoort-Bevermeer (48-2 en 48-3) en Doesburg – Rha (49-2), niet voldoen aan de gestelde omgevingswaarde (norm) in de Omgevingswet. De overstromings-kans wordt vooral bepaald door de faalmechanismen macrostabiliteit en piping.

We willen daarom de waterkering in de dijktrajecten Westervoort -Bevermeer en Doesburg – Rha verbeteren zodanig dat deze weer voldoet aan de wettelijke vereisten. Daarvoor starten we het HWBP project Westervoort – Rha en doorlopen we projectgewijs de planfasen verkenning, planuitwerking en realisatie. In dit project combineren we het dijktraject Doesburg – Rha met een aantal deeltrajecten (“schakels”) van Westervoort – Bevermeer. De totale lengte van de te versterken dijkvakken is 18,9 km.

Het landelijk Hoogwaterbeschermingsprogramma subsidieert dijkversterkingen door middel van de Regeling Subsidies Hoogwaterbescherming 2014. Het project Westervoort – Rha staat op de landelijk programmering in 2026 (start verkenningsfase). Daartoe is eerder een trajectaanpak uitgevoerd en een ingangstoets doorlopen (49-2, 30 juni 2021, 48-2 en 48-3, 30 mei 2022).

Eerder genomen besluiten

<u>Resultaat Landelijke beoordelingsronde 1 (LBO1)</u>

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 14 juli 2020 besloten:

1. De hoofdrapportages van de beoordeling van dijktrajecten 49-2 en 50-1 vast te stellen en ter goedkeuring aan te bieden aan de toezichthouder, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).
2. Kennis te nemen van de vervolgstappen na de afronding van de beoordeling.

De ILT heeft op 15 juli 2020 ingestemd met ons definitieve veiligheidsoordeel en daarmee is het proces van de beoordeling afgerond.

Het college van dijkgraaf en heemraden heeft op 24 mei 2023 besloten:
1. In te stemmen met de communicatie over de resultaten van de beoordeling en bijgaande brief te versturen aan onze bestuurlijke partners.
2. Bijgaande mededeling naar het algemeen bestuur te sturen.

<u>Trajectaanpak (D&H 21 juni 2022)</u>

Het college besluit
1. In te stemmen met de uitkomsten van de Trajectaanpak voor de dijktrajecten 48-2 en 48-3. De trajectaanpak leidt tot een strategie die bestaat uit het programmeren van drie versterkingsprojecten en een aantal aanvullende zorgplicht-maatregelen voor de overige delen van het traject.
2. De (onderstaande) drie projecten aan te melden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma:

- project 1: normtraject 48-2, Westervoort – Lathum
- project 2: normtraject 48-3, Doesburg Beinum – Bevermeer
- project 3: normtraject 48-2, Bingerden - Doesburg Beinum
waarbij project 1 urgent is en prioriteit heeft.
3. De overige delen van de beide trajecten vooralsnog niet aan te melden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma en hiervoor binnen de zorgplicht aanvullende monitoring in te richten gericht op het verbeteren van de kennis en informatiebasis.

Het college besluit
1. In te stemmen met de uitkomsten van de Trajectaanpak voor de beide dijktrajecten 49-2 en 50-1 en ze als zodanig in te delen in 2 hoofdprojecten, te weten:
a. project I a+b: Den Elterweg-Bronsbergen/Zutphen
(deel Ia ligt op de Den Elterweg N314)
b. project II: Doesburg – Rha/Olburgen
en in te stemmen met het prioriteren in die volgorde.
In bijlage 1 is de rapportage Trajectaanpak Dijkversterking Doesburg Zutphen, normtrajecten 49-2 en 50-1 opgenomen.
2. De hierin naar voren gekomen 2 deelprojecten aan te melden bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma

<u>Programmaplan</u>

1. Vaststellen van het strategische deel (deel A) het HWBP-programmaplan 2022 – 2027.
2. Kennisnemen van de overige delen (Samenvatting, Deel B Uitwerking programma aanpak en Deel C Ontwikkelprogramma) van het HWBP-programmaplan.
- Beschikbaar stellen van een aanvullend bruto krediet van € 4.000.000 voor het programmateam en de ontwikkelagenda voor komende 5 jaar (2022 – 2027).

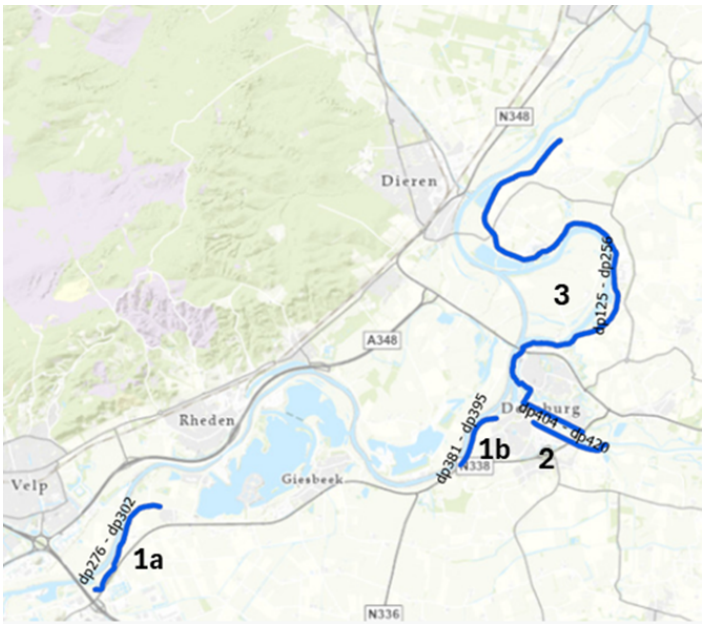
<u>Verrijkte programmering (D&H – 29 augustus 2023, zaaknummer 106817)</u>

Het college besluit:
1. Kennis te nemen van de Meerjarenprogrammering HWBP 2024-2050 van waterschap Rijn en IJssel, inclusief: de bijgevoegde memo en kaart verrijkte HWBP-programmering.
2. In te stemmen om de Meerjarenprogrammering HWBP 2024-2050 als basis (input) te gebruiken voor de Perspectieven Nota en Meerjarenraming (begroting) van Waterschap Rijn en IJssel en als input voor de landelijke HWBP (her-) programmering.
3. De Meerjarenprogrammering HWBP 2024-2050 ter informatie te presenteren in de bestuurlijke adviescommissie waterveiligheid.

Onderbouwing

1.1 Waterkering voldoet niet aan wettelijke eisen en moet daarom versterkt worden binnen het landelijke HWBP-programma.

In 2020 is de Landelijke Beoordelingsronde 1 (LBO1) uitgevoerd. Daaruit bleek dat de waterkering van de dijktrajecten Westervoort – Beinum, Beinum - Bevermeer en Doesburg – Rha niet voldoen aan de wettelijke eisen. De kering is onder meer afgekeurd op de faalmechanismen macrostabiliteit en piping. Volgens de Omgevingswet zijn waterschappen verplicht waterkeringen voor 2050 aan de wettelijke normen te laten voldoen. Versterking van deze dijktrajecten is daarom wettelijk verplicht. De totale lengte van de afgekeurde dijktrajecten is 18,9 km.

	Dijktraject				
	Naam	**Nr.**	**Lengte dijktraject**	**Lengte te versterken**	**Toelichting**
1a	Westervoort - Beinum	48-2	12,662	2,596	Lathumse bandijk
1b	Westervoort - Beinum	48-2		1,391	Ijssel ter hoogte van Beinum
2	Beinum - Bevermeer	48-3	13,179	1,755	Oude Ijssel zuid - Beinum
3	Doesburg - Rha	49-2	20,817	13,160	
	TOTAAL		**46,658**	**18,902**	

Bedragen in kilometers

1.2 Versterken van waterkeringen voeren we gefaseerd uit conform de aanpak uit het HWBP programmaplan 2022 – 2027, startend met de verkenningsfase.

Het college van Rijn en IJssel stelde het HWBP-programmaplan 2022 – 2027 vast. In dit plan is de werkwijze van het HWBP-programma opgenomen die leidt tot waterveilige waterkeringen in 2050. Belangrijk kenmerk hiervan is het hanteren van de gefaseerde aanpak van dijkversterkingen: verkenning, planuitwerking, realisatie. In de door het college vastgestelde “verrijkte programmering” is de urgentie van de waterveiligheidsopgaven verwerkt in een programmering van projecten. Het nu starten van een verkenning voor het project Westervoort – Rha past hierin. In deze verkenningsfase onderzoeken we de scope van de (waterveiligheids)opgave en gaan we in gesprek met de omgeving (participatie). De fase eindigt met een besluit door het college over het voorkeursalternatief.

1.3 Omdat het doelmatiger is voegen we enkele deeltrajecten ("Schakels") van dijktraject Westervoort – Bevermeer toe aan de dijkversterking Doesburg-Rha. Dit conform de door het bestuur vastgestelde verrijkte programmering.

Op basis van de resultaten van de Landelijke Beoordelingsronde 1 (LBO1) en de daarop volgende verrijkte programmering (D&H – 29 augustus 2023), is geconstateerd dat de dijktrajecten Westervoort – Beinum en Beinum - Bevermeer drie dijkvakken bevat die we met eenzelfde urgentie als Doesburg – Rha op willen pakken. Gecombineerd voorbereiden en realiseren van deze opgaven heeft de voorkeur. Dit betreft een doelmatige werkwijze waarmee op een efficiënte wijze geïnvesteerd wordt in die locaties waar de waterveiligheidsopgaven het grootste zijn.

In overleg met het landelijk HWBP is daarom ervoor gekozen deze drie trajecten onderdeel van het nieuwe (gecombineerde) dijkversterkingsproject Westervoort – Rha te laten zijn. In de landelijke programmering van het HWBP (2027-2038) is dit zo opgenomen. De subsidieaanvraag voor de verkenningsfase van deze projecten wordt in 2027 ingediend. De naam van het traject dient nog veranderd te worden (is nog "Doesburg – Rha") en het aantal kilometer moet eveneens beperkt aangepast worden.

De overige dijkvakken van Westervoort – Beinum en Beinum - Bevermeer met een lagere urgentie, en zijn nog niet opgenomen in de landelijke programmering. Op basis van gegevens uit o.a. de grondwatermonitoring en de analyse uit de 2e landelijke Beoordelingsronde (LBO2) bepalen we of versterking hier nog nodig is.

2.1 Met een voorbereidingskrediet van € 1.500.000,- starten we de verkenningsfase Westervoort - Rha op.

Om de verkenningsfase te kunnen starten, is een voorbereidingskrediet van *€ 1.500.000,-* nodig. Het voorbereidingskrediet dekt de teamkosten, de eerste technische (grond) onderzoeken, de voorbereiding van de aanbesteding van de ingenieursdiensten en de voorbereiding van de subsidieaanvraag. Deze werkzaamheden voeren we uit in de periode september 2026 – september 2027.

2.2 Het landelijke HWBP-programma subsidieert 90% van kosten van de dijkversterkingsprojecten, deze subsidie vragen we in de eerste fase van de verkenning aan.

Het landelijke HWBP subsidieert dijkversterkingsprojecten volgens de Regeling subsidies hoogwaterveiligheid 2014. Volgens deze regeling is 90% van de kosten subsidiabel, de overige 10% betreft een projectgebonden eigen bijdrage van het waterschap. De kosten voor het gecombineerde project Westervoort – Rha zijn volledig vastgelegd in de landelijke programmering voor de verkenningsfase en planuitwerkingsfase. De dekking van de projecten is voor alle fasen daarmee voor 90% geborgd. In onderstaande tabel zijn ter indicatie de subsidiabele bedragen en eigen bijdragen opgenomen voor Westervoort – Rha. De bedragen zijn gebaseerd op de landelijke referentie-kentallen (kosten / km). Daadwerkelijke subsidieaanvraag vindt plaats op basis van een SSK-kostenraming.

Project	Westervoort - Rha			
	Tijdvak	Subsidie (90%)	Eigen bijdrage (10%)	Totaal
Verkenning	2026-2029	€ 7,16	€ 0,80	€ 7,95
Planuitwerking	2029-2031	€ 14,31	€ 1,59	€ 15,90
Realisatie	2032-2034	€ 131,19	€ 14,58	€ 145,77
Totaal	2026 - 2034	€ 152,66	€ 16,96	€ 169,62

Bedragen in miljoenen euro's incl. BTW

2.3 We gebruiken in de subsidieaanvraag de instrumenten die volgen uit de herijking van het landelijke HWBP. Dit geeft meer zekerheid over het verkrijgen van de subsidie.
In 2025/2026 vindt de bestuurlijke herijking van het landelijk HWBP plaats. Aanleiding hiervoor lag onder meer in de toenemende kosten en de beperkt beschikbare budgetten. Voor het aanvragen van subsidies zijn verschillende nieuwe instrumenten ontwikkeld. Denk aan het werken met referentieprojecten, het vertalen van de project complexiteit in een richtgetal, een projectovereenkomst inclusief een nieuwe procesaanpak. Met deze instrumenten borgen het HWBP en de waterschappen een stabiele, betrouwbare subsidieaanvraag waarin verrassingen zoveel mogelijk voorkomen worden.

In de subsidieaanvraag Westervoort – Rha maken we gebruik van deze instrumenten. In het project Tolkamer – Pannerdense Waard maakten we al gebruik van deze procesgang en de (voorlopers van) de instrumenten. Dit met positief resultaat: een subsidiebeschikking conform planning en zonder escalaties. Dit vergroot de zekerheid dat de subsidieaanvraag op een stabiele en beheerste manier aangevraagd en toegekend kan worden.

2.4 Als we de subsidieaanvraag indienen hebben we goed zicht op de kosten van de verkenningsfase en vragen we een krediet aan voor de volledige verkenningsfase.
Aan het begin van de verkenningsfase maken we een plan van aanpak voor de verkenning Westervoort - Rha. Dit plan van aanpak is de basis voor de HWBP-subsidieaanvraag. Daarin maken we gebruik van de opgedane projectervaringen van de projecten PanWes, DEZ, TolPan, Rijnkade en Grutbroek. We verwachten dat we de subsidieaanvraag in Q2 2027 voorleggen aan het college van Rijn en IJssel. Op dat moment hebben we ook goed zicht op de totale kosten van de verkenningsfase Westervoort – Rha. Dit inzicht gebruiken we om een kredietaanvraag te doen voor de verkenningsfase. Dit krediet is aanvullend op deze kredietaanvraag.

Kosten
- Het voorbereidingskrediet voor de verkenning Westervoort – Rha bedraagt €1,5 mln.
- In 2027 volgt een aanvullende kredietaanvraag voor verkenningsfase Westervoort – Rha.
- Het landelijk HWBP subsidieert 90% van de (subsidiabele) kosten van de verkenningsfase. Dit is inclusief de kosten van waar dit voorbereidingskrediet betrekking op heeft
- Het waterschap is vervolgens risicodragend: d.w.z. er is geen verrekening van mee en/of tegenvallers indien deze binnen de reguliere scope van de verkenning vallen. Tegenvallers worden in eerste instantie opgevangen door een aan te houden risicoreservering per projectfase.

- Op basis van landelijke kentallen wordt geschat (indicatie) dat de totale subsidieaanvraag voor de verkenningsfase Wes-Rha ca. € 8 mln incl. BTW zal bedragen. Naar aanleiding van het opstellen van het plan van aanpak kan dit lager of hoger uitvallen.
- Na uitvoering van de verkenningsfase volgen de planuitwerking en realisatiefase. De omvang en kosten van deze fase zijn sterk afhankelijk van de definitieve waterveiligheidsopgave en het gekozen voorkeursalternatief.

Kredietaanvragen (bedragen incl. BTW)

Kosten x mln,-	2026	2027	2028	Totaal
Verkenningsfase				
Bruto kosten	€ 1,5*	€ 6,5		€ 8,0
Netto kosten WRIJ	€ 0,15*	€ 0,65		€ 0,8

*Deze kredietaanvraag

Kasritme

Nader te bepalen op basis van plan van aanpak en HWBP subsidieaanvraag. Uit het voorbereidingskrediet van €1,5 mln. Wordt een beperkt deel (ca. € 0,3 mln) ingezet in 2026, de overige € 1,2 mln in 2027. De subsidieaanvraag en voor de volledige verkenningsfase vindt plaats in 2027. Dan komen ook de middelen beschikbaar vanuit het landelijke HWBP. Uitvoering van de volledige verkenningsfase vindt plaats in 2026 – 2029.

Meerjarenprogrammering

Deze investering is wel opgenomen in de meerjarenprogrammering van het programma Waterveiligheid.

Taak

Waterveiligheid

Gevolgen exploitatie

Geen: de kosten voor het HWBP programma zijn betreffen investeringen waarvan de kapitaallasten reeds opgenomen zijn in de exploitatie.

Kanttekeningen en risico's

- De lengte van de afgekeurde, te versterken dijktrajecten van 18,9 km betreft een geschatte bovengrens. Uit de Opgave- en Ontwikkelbehoefte Gesprekken (OOG) volgt dat naar aanleiding van onderzoek (bodem en grondwatermonitoring) en de nadere veiligheidsanalyse aan het begin van de verkenningsfase de opgave zal verminderen. In de OOG-gesprekken is de verwachting gedeeld dat een te versterken scope van ca. 12 km zal resteren. Besluitvorming over aanpassing van de scope vindt plaats aan het eind van de Verkenningsfase (bij het besluit over het Voorkeursalternatief).
- De landelijke Bestuurlijke Herijking is nog niet definitief vastgesteld. Daarmee kunnen instrumenten kunnen nog wijzigen en effect hebben op de wijze van aanvragen.

Juridische consequentie

Geen

Participatie en communicatie
Naar aanleiding van deze kredietaanvraag is geen communicatie voorzien.
Als onderdeel van de verkenningsfase stelt het projectteam Westervoort-Rha een communicatie en participatiestrategie op, aansluitend bij de strategie op programmaniveau en specifiek toegesneden op het project.

Uitvoering
Na vaststelling van het krediet zal het projectteam aan de hand van de planning starten met het opstellen van het plan van aanpak, de subsidieaanvraag en de aanbesteding van verschillende onderzoeken en ingenieursdiensten.

Fasering	Aanvang	deadline	Mijlpalen
Plan van aanpak	Sept 2026	1 juni 2027	Plan van aanpak
Subsidieaanvraag	Okt 2026	1 juni 2027	Subsidieaanvraag HWBP Scope vastgesteld